

ΤΑ ΠΑΘΗ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΜΑΝΕΙΣ

·Ο Άγγλος και οι 365 'Οράτιοι.—'Ο Μέγας Άλεξάνδρος και ή 'Ιλιάς.—'Ο Γουτεμβέργιος, ό Μαιντελιν και τό επιτύμβιον του.— Τό σκοτεινό βιβλιοπωλείο της Βαρκελώνης.—Δολοφόνος γιά ένα άρχέτυπο.—'Ο Δόν Βικέντιος στην κρεμάλα.—Τά αιμορραγή βιβλία κλπ.

·Ο Ρωμαίος ρήτορ Κικέρων είχε δώσει τόν άνόλοθον όρισμόν της εδαιμονίας του άνθρώπου : «Si hortum suum bibliotheca habes, nihil deerit» : «Αν έχεις κήπο και βιβλιοθήκη, δεν στερείσαι τίποτε». Βέβαια δεν μπορεί κανείς να όνομάσει σχολαστικό έκείνον που άγαπά τά βιβλία, ούτε γελίοιν, όπως έκείνο τόν Άγγλο που είχε αγοράσει 365 αντίτυπα του 'Ορατίου, γιά να μοιρή κάθε μέρα να διαβάξη τόν ποιητή αυτό σε άλλο βιβλίο και ό οποίος είχε φροντίσει να τυπώση επάνω σε μακρό μεταξωτό πανί τις πιο άγαπημένες του ώδες, γιά να τό χρησιμοποιήσουν ως σάβανο του ! Δέ μπορεί όμως να μη θαυμάρη κανείς την ύψηλή ιδέα του Μεγάλου Άλεξάνδρου, ό οποίος είχε κλείσει την 'Ιλιάδα του 'Ομήρου μέσα σ' ένα χρυσό κουτί (άλλοτε χρηματοκιβώτιον του Δαρείου) και τό έφερε πάντοτε μαζί του στις εκστρατείες. Τό διάβασμα του μεγάλου ποιήματος έθνηοιαίσε τόν Μακεδόνα στρατηλάτην.

Οι άληθινοι σοφοί ελάτρευσαν πάντοτε τό βιβλίον. 'Ο Βολταίρος έγραψε ύμνο στον εφευρέτη της τυπογραφίας Γουτεμβέργιο και ό Γκαίτε αναγίφει μετά τιμής τό όνομα του συνεργάτου του Γουτεμβέργιου Μαιντελιν, ό οποίος είχε στήσει τό τυπογραφείο του μέσα στο άρχαιο θρηισορροείο του Στρασβούργου, όπου έκλεισε τό 24 θύρια του... Κάδμου ! Στόν τάφο του υπάρχει τό επίγραμμα τούτου εις παλαιάν Γερμανίαν.

«Κείμη τέλος και έγώ ένταυθα, νεκρός, ό 'Ιωάννης Μαιντελιν, στείς τη θεία συνάρσει εισήγαγον εις Στρασβούργου τών ώραίων στοιχείων τόν τύπον και όστω έκρημοποίηση την λαμπράν ταύτην τέχνην, ώστε να δύναται εις άνήν εν μαζή ημέρα να γράφη τόσα, δι' όσα άλλοτε εδάπανα έν έτος. 'Η τέχνη δε αύτη θα εξακολουθή υπάρχουσα μέχρι τέλος του κόσμου».

·Ένας 'Ακαδημαϊκός, ό Τζανίν, εξέδωσε περίεργον σύγγραμμα, «τό Βιβλίον», εις τό όποιον βρίσκουμε περιεργάτα πράγματα περί τών βιβλιοφιλών. Έν πρώτους περι τών άφροσύμων και προλόγων. Ένα από τά σπανιότερα βιβλία—τά λεγόμενα ά ρ χ ε τ υ π α — εινε και μία 'Γεωγραφία της 'Ιερās Γής». 'Ο συγγραφέας του άφιέρωνε τούτο «εις τους τρεις μεγάλους του 'Οθρανου και της Γής κυρίως : τόν 'Ιησούν Χριστόν, τόν Διάδοχον της Σαζωνίας, και τόν πρίγκηπα Σάιτς». Περίεργος εινε ό πρόλογος βιβλίου Βυζαντινού συγγραφέως της έπιχής του μεγάλου Φωτίου : «Και άν ό ουρανός όλόκληρος μεταβάλλετο εις χάρτην, άπαντα δε τά δένδρα της γής εις κονδύλους, και όλόκληρος ή θάλασσα εις μελάνην, και πάντα άπαντα ταύτα όμοιό δεν θα έξήκουν εις σύνταξιν καταλόγου τών έργων μου και τών προτερημάτων μου !!».

Οι σημερινοί 'Ελληνες ποιητάριοι δεν έχουν μικρότερη μετροφοσύνη.

·'Η αγάπη όμως στο βιβλία γίνεται συχνά πάθος άδεράπεντον και κτανική στην «επιτομιανία». Υπήρξε έποχη που ένας σοφος Άγγλος, έγκατεστημένος στο Παρίσι, ό σερ Έδουάρδος Φιτς είχε ταξείσει τους βιβλιοπώλας και παλαιοπώλας στην κλειριά. Τέλος παρεδόθη στις άρχάς και κατεδικάσθη σε τριών ετών φυλάκιση. Στο μελλί του μέσα ηυτοκόνησε άπαχοισθείς.

·Ένας μανιώδης βιβλιόφιλος, ό Άνδρέας Τιρακέν, έμπηκε μέσα σ' ένα άρχαιο Γαλλικό μοναστήρι, δίδην να μελετήση και έκλεψε τάς έπιστολάς του Κικέρωνος. Οι καλόγηροι τόν έπιασαν και στην αγανάκτησή τους επέμεναν να κρημασθή. Έκείνος έκλαιγε :

— Άχ, πατέρες μου, είχα ανάγκη τών χειρογράφων του Κικέρωνος. Δεν εινε δικαίον να κρημασθή ένας καλός άνθρωπος που τό διάστημα δώδεκα έντών έφερε στο φως δώδεκα άρσενικά παιδιά και δώδεκα βιβλία τετάρτου σχήματος !

Οι δικασταί έγέλασαν και τόν άπέλευσαν ως...άκαταλόγιστον. 'Ο επιτηδεώτερος όμως και άτυχεύστερος απ' όλους τους βιβλιόμανεις ήτον ό Δόν Βικέντιος εκ Βαρκελώνης. Αυτός κατά τό 1862, είχε συνταράξει όλόκληρη την πόλι με τις δολοφονίες του. Τά κατοχυρωμά του έγινόντο με μόνο σκοπο να αύξηση τό θησαυρό τών πολιτικων βιβλίων του. 'Ο Δόν Βικέντιος είχε τό βιβλιοπωλείο του κάτω από τις κοιλώνες τών Λος Έγκάντες, και τά κέρδη του τό έκρημοποίησθε μόνο γιά ν' άποκτήρη σπάνιες έκδόσεις. Άλλομονο όμως σ' έκείνον τόν δυστυχισμένο που άγόραζε από τόν Δόν Βικέντιο καμιά σπάνια έκδοσι και τού την έστεροίσε. 'Ο βιβλιόπωλης αυτός δε μπορούσε ν' άποφύγη την πόληση όταν ό άγοραστής του έπρόσφερε μεγάλο χρηματικό ποσό, παραφύλαξεν όμως στο σκοτάδι τόν άνυποψίαστον άγοραστή, τόν έκώκτανε με μία μαχαίρι και τού έπηρεσε τό άντικείμενον του πάθους του !

·Επί τέλος όμως ή 'Αστυνομία άνεκαίλησε τά κατοχυρωμά του. 'Η άνάκαλιψη έγινε έτσι : 'Ο Δόν Βικέντιος έλαβε μέρος σε μία δημοκρασία βιβλίων και προσέφερε σημαντικό ποσό γιά ν' άγοράρη ένα σπουδαίο βιβλίο : «Ordinacions per les gloriosos reys de Aragó» υπό Λαμπερτ Πάλμερ, 1482.

Τού βιβλίου τούτου ύπήρχε ένα μόνο αντίτυπο. Ένας αντίπαλος του όμως ό βιβλιοπώλης Πάτζο προσέφερε περισσότερα και απέκτησε αυτός τό άρχέτυπο. 'Υστερ' από λίγον καιρό, μία σκοτεινή χειμωνιατική νύχτα, τό σπίτι του Πάτζο έπήρε φωτιά και οι

πυροσβέσταί βήσαν τόν ιδιοκτήτη σκοτωμένο με μαχαίρι. Έσβυσαν τη φωτιά και ή 'Αστυνομία έκανε λαπτομερή έξέταση. 'Η πόλις παρακολούθησε τη μυστηριώδη υπόθεση με ζορηή συγκίνηση. Δέ μπορούσαν να εξηγήσουν την άφομή του εγκλήματος, άφ' όύ τά πράγματα του σπιτιού ήταν στη θέσι τους και ό Πάτζο δεν είχε έχθρους όστω ν' άποδώση κανείς τό φόνου του σε έκδίκηση. 'Η 'Αστυνομία έκανε έρευνες σε πολλά σπίτια και στο κατάστημα του Δόν Βικέντιου. Δεν εύρήσαν τίποτε ύποπτο και ήταν έτοιμοι να φύγουν οι άστυνομικοί, όταν έξαφνα τό ματι του άνακτοίτου έπεσε επάνω στο παράδοσο έκείνο βιβλίο που είχε αγοράσει ό δυστυχισμένος Πάτζο στη δημοκρασία. 'Ο άνακτοίτης ήτο βιβλιόφιλος και είχε παραστεί στη δημοκρασία έκείνη.

Κατόπιν μιας πειστικής άναζήτησης άνάγκασαν τόν Δόν Βικέντιο να όμολογήση την πράξη του. Και έν συναχεία διηγήθη όλα τά εγκλήματά του. Δώδεκα βιβλιοφιλοσυς είχε δολοφονήση ό άθεοφρόνης γιά ν' άποκτήσει τά σπάνια βιβλία που δεν ήθελαν να τού δώσουν με τό καλό. Έχει μπει κρυφή, από την πορτα της υπηρεσίας, στο σπίτι του Πάτζο, τόν έβρηξεν να κοιμάται, τόν έμαχαίρωσε, έπήρε τό άγαπημένο του βιβλίο και έπειτα έβραλε φωτιά στο σπίτι.

·'Η δίκη του έμεινε ιστορική επί χρονία της Βαρκελώνης :

·'Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου. —Και έξετελέσατε όλους τούτους τούς φόνους μόνον και μόνον χάρην τών βιβλίων !

·'Ο Κατηγορούμενος. —Και με έρωτάτε γιά τούτο ; Μά τι νομίζετε ; Es la gloria di Dios. Τά βιβλία εινε ή δόξα του Θεού. 'Ο άνθρωπος εινε θνητός, τά καλά βιβλία όμως εινε και πρέπει να μείνουν άθάνατα !

·'Ο Δόν Βικέντιος κατεδικάσθη εις θάνατον και εκρημασθη με τις κατάρες όλου του κόσμου.

·Βιβλιόμανεις εινε συνήθως και οι ύπάλληλοι τών βιβλιοθηκών 'Ονομαστός θα μείνη ό Πίλχερ, βιβλιοθηκάριος της Αυτοκρατορίας Βιβλιοθήκης Πετρουπόλεως, την όποιαν είχε κατακλέψει. Άνε καλύφθη και κατεδικάσθη εις έξοριαν, στη Σιβηρία.

Τά βιβλία έγιναν πολλές φορές άντικείμενα τρυφεράς συμπαθείας και έπιμελεστάτης προφύλαξης, όπως συχνάτότα έγιναν άφορη τά καταδιαθωπόν άνθρώπων άγρίως. 'Ο Τζανίν δηγείται την τραγική ιστορία ενός νεαρού σατιρικού ποιητού, ό οποίος δυσχερήσθη τους ισχυρούς της ημέρας και κατεδικάσθη από την 'Αστυνομία. Άφου άνεξηγήθη ματαίως σε όλα τά μέρη, έπροδόθη τέλος από ένα κομμάτι χαρτί επάνω στο όποιον ήτο γραμμένη σάτυρα. 'Ο άνεμος έπήρε τό χαρτί έκείνο και από τό παράθυρο της κμαράς του τό έριψε στο κεφάλι ενός παπά που περνούσε τυχαίως από κάτω. 'Ο παπάς εδιάρασε τό χαρτί... 'Ητο μία σάτυρα κατά τού Βασιλέως Λουδοβίκου του Μεγάλου.

·'Ο νεαρός ποιητής συναίληθη, κατεδικάσθη εις θάνατον και εκαποτιμήθη στην πλατεία της Γρέβης. Την ίδια τιμωρία υπέστη και ό συγγραφέας Μορέν. Αί «Σέψεις» του έθεωρηθήσαν ύβριστική κατά της θρησκείας. 'Ο Μορέν, με τό σχοινί γύρω από τό λαιμό, εκάη ζωντανός και ή στάχτη του έσκορπίσθη στον άνεμο.

·Ειναι γνωστόν ότι και βιβλία εισήχθησαν εις δίκην και κατεδικάσθησαν εις τόν διά κρημασθέν.

·'Ο Πάπας Πιος ό Β' διάταξε να σφύρον στους δρόμους και να μαστιγώσουν αλύπητα ένα άντίτυπο του «Εκκλησιαστικού Κώδικος» όπως άλλοτε ό Ξέρξης τόν 'Ελλησποντον ! 'Η έν Τουλούζη Σύνοδος, γνωστή γιά την αυστηρότητά της κατεδικασε εις τόν διά πυρός θάνατον, μαζί με τό σύγραμμά του («Οι Διάλογοι τού Βανίνης») τόν εκ Νεαπόλεως καταγομένον καθηγητήν Βανίνην. 'Η τιμωρία αύτη, γιά την έποχην έκείνην, δεν ήτο τίποτε σπάνιο. Ένας μαθητής του, όνοματι Ρενάλδος Δέ Πάλ, έπαθε τά ίδια. 'Ο νεος αυτός ήτο άσκητής. Την ήμέρα δη προσευχόταν και τη νύχτα έγύμναζε μικρόν άκροατήριον και έκίχητε τόν λόγον του Θεού. Μία ένταξει ένόμισε ότι ό Ρενάλδος ήτο αρτετικός και τόν κατήγγειλε. Έγινε δίκη θορυβώδης. 'Από τάς καταθέσεις τών μαρτύρων δεν έβγιναν τίποτε επιβαρυνόντων εναντίον του κατηγορουμένου νέου. Και τό Δικαστήριον ήτο έτοιμον να κρηύξη άθφον τόν Ρενάλδον ντε Πάλ.

·Έξαρτα ένας δικαστής σηκώνεται και λέγει : —Κύριοι συνάδελφοι ! 'Ομολογώ ότι έν τών καταθέσεων τών μαρτύρων δεν προέκυψε τίποτε τό όποιον να δικαιολογή την εις θάνατον καταδίκη του κατηγορουμένου. 'Επειδή όμως ό δήμος εινε έτοιμος και περιμένει τόν κατηγορούμενον, ή δε άγχόνη εινε ήξη στυμένη, τό καλλίτερο που έχοουμε να κάνουμε εινε να καταδικασώμεν αυτόν τόν δι' άγχόνης θάνατον. Ούτω δε πράττοντες, άναχωρούμεν βεβαίον ότι επόραμεν τό καθήκον μας !

Και ό κατηγορούμενος άπηχομίνθη.

Γύρω από την άγχόνη εκήσαν τά αντίτυπα ενός μικρού βιβλίου του φέροντος τόν τίτλον : «'Η δύναμις του Ευαγγελικού Λόγου».

